

hed inden for de Kredse, som vilde være meget lykkebringende, og have stor Indflydelse paa det offentlige Fattigvæsen, idet det vilde indskrænke dette meget. Det var det, jeg havde tænkt mig ved Behandlingen af det Forslag, som her ligger for, at der kunde gøres noget i den Retning, og jeg skal da antyde for det eventuelle Udvalg, hvorledes jeg har tænkt mig det. Der kunde da maatte foreløbig paa Finansloven gives en større eller mindre Sum, som skulde have følgende Anvendelse. Jeg havde foreløbig nærmest kun tænkt paa de unge Karle, men der kunde jo ogsaa gerne være en Mulighed for at tage Pigene med, det veed jeg ikke ret. Det skulde da være de unge Karle tilladt at søge en Understøttelse hos Amtet, ligesom de nu hos Amtet søge Understøttelse til Folkehøjskolerne og Landbrugsstolerne, saaledes at de i deres Ansøgning begrundede, at de ville tage den hos denne eller hin Mand, en Mand, der er anerkendt for at have et godt mindre Landbrug, helst maatte et Husmandsbrug, og saa være der et helt Aar og deltage i alt Arbejde. Nu er Stillingen for de fleste Husmands sønner den, at de ingen Understøttelse kunne faa til det, og ved at komme paa en Folkehøjskole eller en Landbrugsstole af dem, som her ere foreslaaede, ville de jo i Reglen ikke naa det, som de allerførst skulde naa, nemlig en praktisk Uddannelse. Det er godt nok at have alle Teorier i Hovedet, og jeg kender forskellige af vore Landbrugsstoler, som vi sætte meget højt paa Grund af den Undervisning, som gives der, men jeg veed af Erfaring, at der kan gives Folk, som kunne have denne teoretiske Uddannelse, og dog være meget ubehjælpssomme i det praktiske Liv. Og det, som det kommer an paa, er jo dog, at de, naar de komme tilbage, kunne tage deres Gerning op og dyrke selv temmelig smaa Jordlodder paa 2, 3, 4, 6, ja indtil 10 Tdr. Land, paa en mere intensiv Maade end hidtil, og derigennem skabe sig bedre Levemaaade, bedre Levevilkkaar, end de Folk hidtil have haft. Det var det, der var min Tanke, at der ved Behandlingen af dette Forslag i Udvalget skulde kunne naas til, at unge Karle kunde faa en saadan Understøttelse. Nu er der jo ikke Tvivl om, at Amtsrædet kan afgøre, hvorvidt de ere værdige til den Understøttelse, de andrage om. Derimod ser jeg nok, at der vil være nogen Vanskelighed ved at bestemme, til hvilke Mænd de maatte gaa for at faa en saadan Uddannelse, og om de Mænd, de søgte, være kvalificerede til i det hele at give en saadan Uddannelse, som tilstræbes. Jeg tænker mig saa, at de skulde deltage i alt

det daglige Arbejde, og derved komme ind i det. Det tror jeg vil være langt mere nyttebringende end al teoretisk Uddannelse. Hvis de ville have mere af denne, kunne de jo senere tage hen paa en saadan Skole, som her er Tale om. Der er ingen, der selv har slyklet med det praktiske Landbrug, uden at de vide, at Ulempen — særlig i den Tid, vi nu have oplevet, med den stærke Udvikling paa flere Omraader — netop har været den, at mange have begyndt at tage fat efter de nye Metoder, overthvede om deres teoretiske Rigtighed, og efter nogen Tid er Gælden saa vokset dem op over Hovedet, og det er i en væsentlig Grad efter min Formening af den Grund, at naar man begynder paa noget nyt, saa maa man have fuld Forstaaelse kan man knap nok sige, men fuldstændig Indleben i og Følelse af, hvad der skal gøres praktisk, man maa skaffe sig den rette Sort Jær, som man skal bruge, saa det i rette Tid, luge i rette Tid, og gøre alle disse forskellige Ting, som man meget godt teoretisk kan faa at vide, men som det hjælper meget lidt, at man teoretisk faar at vide, naar man ikke netop har den Følelse. Nu i dette Øjeblik skal du luge dine Rodfrugter, og luger du ikke i dette Øjeblik, saa sker der ubodelig Skade. Derfor har jeg tænkt mig Muligheden af at faa noget saadant ordnet derigennem, at man paa Finansloven indsatte en bestemt Sum til Naadighed, der skulde anvendes paa den Maade. Vanskeligheden er kun, som jeg nævnte før, den at faa afgjort, om de Mænd, der ere angivne af vedkommende Ansøgere, virkelig ogsaa have en saadan Bedrift, at det i og for sig kan være nyttebringende, at de vedkommende komme et saadant Sted. Der har jeg tænkt mig, at det ikke var umuligt, at man kunde faa Oplysninger om dem i Landboforeningerne, af hvilke vi jo nu have en hel Række. Der er jo ikke saa faa Husmandsvirksomheder, som ere blevne premierede gennem den med Præmier for „udmærket Dyrkning af Huslodder“, og der er deriblandt Folk, som ogsaa i andre Henseender have en saadan Uddannelse, at de villo være kyndige til at modtage den Slags Lærlinge. Jeg tænker ikke, at de skulde have mere end højest det dobbelte Antal Lærlinge imod, hvad de ellers behøvede af Arbejdere; naar en Mand f. Eks. kan drive sin Bedrift med een, saa skal han have en til, med to skal han have to til, flere tænker jeg mig ikke. De maa altsaa fuldtud tage Del i det almindelige Arbejde ved Driften og tillige selvsjælgelig ogsaa i Fritidsarbejdet, idet det var godt, om de i Fritiden kunde lære tillige at føre Regnskab, som jo er en